

MINNISBLAÐ

Til: Andra Rafns Yeoman

Sendendur: Jóhann Óli Hilmarsson og Ólafur Einarsson

Dags: 10. desember 2018.

Efni: Fuglar og gróður í Vetrarmýri – Minnisblað vegna athugasemda Umhverfisstofnunnar við matsskyldufyrirspurn vegna íþróttahúss í Vetrarmýri í Garðabæ

Beiðni barst frá Andra Rafni Yeoman, verkfræðistofunni Eflu, þann 7. desember 2018 að setja á blað grófa lýsingu á fuglum svæðisins og lýsingu á mögulegum áhrifum framkvæmda á fuglalíf.

Höfundar fóru á vettvang þann 9. desember. Eins og gefur að skilja er fuglalíf í lágmarki á þessum árstíma. Þó sáust fáeinir hrafnar á sveimi og settust þeir m.a. á fyrirhugað framkvæmdasvæði. Jafnframt voru 8 grágæsir á beit annars staðar á golfvöllinum, ásamt því að 30 gæsir flugu yfir, en þær höfðu einnig verið á beit á golfvöllinum.

Framkvæmdasvæðið er að mestu leyti golfvöllur og snarrótarmói. Ef vistgerðir eru metnar, þá er snarrótarvist ríkjandi fyrir utan golfvöllinn. Sú vistgerð hefur hátt verndargildi (3 á skalanum 1-4). Vistgerðin er á lista Bernarsamningsins frá 2014 yfir vistgerðir sem þarfnast verndar (Jón Gunnar Ottósson o.fl. 2016).

Okkur er ekki kunnugt um neinar athuganir á fuglalífi á þessum bletti og ekki eru til athuganir á fuglum á læknum. Við höfum kannað fuglalíf fyrir Garðabæ um árabil, nú síðast í fyrra á stöðum nærri eins og Vífilsstaðavatni og Vatnsmýri (Jóhann Óli Hilmarsson & Ólafur Einarsson 2017).

Austan Vetrarbrautar eru grasflatir golfvallarins ríkjandi. Undir Hnoðraholti er einhvers konar hálfgróinn tippur, undir honum snarrótarmói og skurður. Milli Vetrarbrautar og Reykjanesbrautar, eru gömlu tún Vífilsstaða. Nyrst er graslendi með skurðum, en þegar sunnar dregur taka við flatir golfvallarins.

Líklegir varpfuglar á framkvæmdasvæðinu eru algengir mófuglar eins og hrossagaukur, stelkur og þúfutittlingur. Hugsanlega einhverjir andfuglar eins stökkönd og grágæs.

Lækur sem á upptök sín í austanverðu Hnoðraholti eða Leirdal og rennur eftir golfvöllinum, þar sem hann myndar tilbúna tjarnir, síðan gegnum athugunarsvæðið undir Vetrarbraut yfir í Vetrarmýri og sennilega á mýrin afrennsli í Vífilsstaðalæk um stökk undir Vífilsstaðaveg. Sums staðar rennur hann í náttúrulegum farvegi og sums staðar hefur hann verið grafinn út. Lækurinn helst væntanlega opinn mest allan veturinn, talsvert rennsli var í honum 7. des. 2018. Fuglalíf hefur ekki verið athugað á læknum svo okkur sé

kunnugt. Hann gæti fósrað fugla eins og hrossagauk, dvergsnípu, skógarsnípu, keldusvín, urtendur o.fl. að vetrarlagi. Þessir fuglar finnast helst í opnum lækjum, skurðum og á jarðhitasvæðum á veturna. Æskilegt er að lækurinn fái að renna áfram um þetta svæði, þó hann verði færður eitthvað til. Ef hann verður færður til þá ætti eftir fremsta megni að hafa „náttúrulega“ bakka og hann verði ekki settur í stökk eða einhverjar grjóthleðslur meðfram honum. Gildi votlendis er aldrei of oft ítrekað, meðal annars í umhverfisstefnu Garðabæjar (Umhverfisnefnd Garðabæjar 2017), skýrslu um votlendi í Garðabæ (JÓH & ÓE 2017) og á vef Ramsar-sáttmálans, sem Ísland er aðili að (Ramsar 2018).

Áhrif framkvæmda á fuglalíf verða ekki miklar, en þó endanlegar og óafturkræfar. Gæsir missa eitthvað beutiland og varpfuglarnir þurfa frá að hverfa, en þetta eru allt algengar tegundir og ekki á valista. Það er aftur á móti hrafn, sem sást í stuttri vettvangsskoðun 9. des. eins og fyrr er getið (Náttúrufræðistofnun 2018).

Hugsanlegar mótvægisáðgerðir væri að endurheimta mýri og fylla í skurði vestan Vetrarbrautar. Þó virðist það svæði ætlað undir byggð skv. skipulagi (Garðabær 2018). Endurheimt votlendis annars staðar í sveitarfélaginu gæti líka verið mótvægisáðgerð, en Garðabær hefur þegar endurheimt á Bessastaðanesi, við Kasthúsatjörn og Urriðavatn (Jóhann Óli Hilmarsson & Ólafur Einarsson 2017).

Að lokum viljum við benda á villandi texta í kafla 3.4 í skýrslunni, þar sem segir: að mýrar myndist við hlýtt og rakt tíðarfar, þar sem aðstæður eru réttar. Hvernig mynduðust freðmýrar?

Stokkseyri og Reykjavík 10. desember 2018
Jóhann Óli Hilmarsson – Ólafur Einarsson

Heimildir:

- Garðabær 2018. *Rammahluti aðalskipulags, Vífilsstaðaland og Hnoðraholt. Skipulagslýsing*. Sótt 10.12.2018 af:
<https://www.gardabaer.is/media/skipulagsmal/skipulagslysing.pdf>
- Jóhann Óli Hilmarsson & Ólafur Einarsson 2017. *Fuglar á helstu vötnum og mýrlendi í Garðabæ 2017. Talningar á Vífilsstaðavatni, Vatnsmýri, Urriðavatni, Bessastaðatjörn, Kasthúsatjörn og Breiðabólstaðatjörn*. Unnið fyrir umhverfisnefnd Garðabæjar, 32 bls.
- Jón Gunnar Ottósson, Anna Sveinsdóttir og María Harðardóttir (ritstj.) 2016. *Vistgerðir á Íslandi*. Fjölrit Náttúrufræðistofnunar nr. 54. 300 bls.
- Náttúrufræðistofnun Íslands 2018. *Valisti fugla 2018*. Sótt 10.12.2018 af:
<http://www.ni.is/midlun/utgafa/valistar/fuglar/valisti-fugla>.
- Ramsar 2018. Vefur Ramsar-sáttmálans, sótt 10.12.2018 af:
<https://www.ramsar.org/news/the-ramsar-world-wetland-city-scheme-inspiring-local-communities-to-value-wetlands> - Sjá einnig vef Umhverfisráðuneytisins.
- Umhverfisnefnd Garðabæjar 2017. Umhverfisstefna Garðabæjar. Sótt 10.12.2018 af https://www.gardabaer.is/media/utgefing/Umhverfisstefna_Gardabaejar_2017.pdf

Myndir:

1. mynd. Horft yfir til suðurs yfir Vetrarmýri, Vetrarbraut og Vífilsstaðir vinstra megin á myndinni. Ljós. JÓH 9. des. 2018

2. mynd. Lækurinn sem nefndur er í textanum. Bakkar eru vel grónir og víða vaxa runnar á bökkum, sem eru gott skjól fyrir fugla. Ljós. ÓE 9. des. 2018